

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

W. Kulerski

Rok VI:2008

Numer 30 (183)

Data odczytu: 15.10.2008

Data wydania: 15.10.2008

743. spotkanie

mgr Stanisław Poręba

Dzieje „Przyjaciela Działywy” [I], bezpłatnego dodatku do „Gazety Grudziądzkiej” (1898-1920)

„PRZYJACIEL DZIATWY” [I]. Pismo poświęcone dla naszej kochanej dziatwy polskiej..
Bezpłatny dodatek do „Gazety Grudziądzkiej”. Tygodnik [Wychodziło w każdy czwartek].

R. I : 1898 – R. XXIII: 1920 (?). Nr 1: 13 I 1898.

Format: 4⁰. Objętość: po stron 4, paginowanie stron roczne.

Treść: - m. in. historia, nauka j. polskiego (druk „Elementarza polskiego” w odcinkach), popularyzacja polskiej książki, krajoznawstwo, geografia, zagadki ...

Redaktorzy odpowiedzialni: Michał Majerski (1898-1901, 1901, 1903), Bolesław Sobiechowski (1900), Mieczysław Piechowski (1901-1903, 1904-1905, 1906, 1912-1913), Stanisław Rożanowicz (1901), Julian Ziółkowski (1903-1904), Jan Szczepański (1905-1906), Stanisław Paszliński (1906-1907), Ludwik Rządkowski (1907), Leon Kowalski II (1907), Bolesław Szczuka (1909-1910), Franciszek Bielicki (1909-1911), Franciszek Sędzicki (1912-1913), Paweł Dykta (1914, 1915, 1916), dr Józef Ulatowski (1914,1915, 1916-1919).

Powieści i prace w odcinkach:

- Michał Majerski „Opowiadania dziadka o dziejach polskich” (1899-1901);
- Franciszek Kawery Tuczyński „Olitype czyli Ptak Stepowy” (1900-1902);
- Maria Jadwiga Zaleska „Pogromca zwierząt”. Według J. F Coopera (1900-1901);
- Maria Jadwiga Zaleska „Ostatni z Mohikanów”. Według J. F. Coopera (1901-1902?);
- Walery Przyborowski „Bitwa pod Raszynem” (1903-1904);
- Walery Przyborowski „Austriacy w Warszawie” (1904);
- [Jan Michał Rakowski] „Elementarz polski” (1903);
- „Pogadanki o mowie polskiej” (1903-1904);
- Artur Gruszecki „Przygody Wojtusia wśród Tatarów” (1904-1906);
- Daniel Defoe „Robinson Crusoe”. Tłum. Wł. Anczyc (1906-1908);
- Harriet Beecher –Stowe „Chata wuja Tomasza”. Tłum. [A. Stefański]. [Opracowanie dla dzieci], (1909-1910?);
- [Jan Michał Rakowski?] „Plan domowej nauki czytania i pisania po polsku” (1912-?);
- [Jan Michał Rakowski?] „Przewodnik domowej nauki polskiego czytania i pisania na „ELEMENTARZU POLSKIM” (1912-14);
- „Pisownia polska” (1912-?);
- „Z dziejów Polski” (1913-?);
- „Pogadanki o wojnie” (1914-1915);
- „Kurs historii Polski” (1916-1918);

Wiersze: Kornel Ujejski, Jadwiga Strokowa, Teofil Lenartowicz, Wincenty Pol, Julian Ursyn Niemcewicz, Jakub Tomicki, J. R. [Jan Michał Rakowski], Jadwiga Łuszczewska (Deotyma), Maria Konopnicka, Janusz Korczak i inni ...

Główni współpracownicy: Wiktor Kulerski, Jan Michał Rakowski...

Dodatki książkowe:

- [Michał Majerski] „Opowiadania dziadka o dziejach polskich”, Grudziądz 1903. Wyd. W. Kulerski, s. ?
- [Jan Michał Rakowski], „Elementarz polski. Działkom polskim ofiaruje „Gazeta Grudziądzka”, Grudziądz 1911. Wyd. W. Kulerski. [Wyd. 1], s. 24. Nakład ok. 495 000 egz.
- Toż samo..., Grudziądz 1912, dodruk.
- [Jan Michał Rakowski], „Czytanki „Przyjaciela Działwy”, Grudziądz 1912. Wyd. W. Kulerski. [Wyd. 1], 16⁰, s. 84, ilustr. Nakład: 40 800 egz.
- Harriet Beecher – Stowe, „Chata wuja Tomasza”, [tłum. Antoni Stefański]. [Opracowanie dla dzieci i młodzieży], Grudziądz 1915. Wyd. W. Kulerski. [Wyd. 1], 8⁰, s. 320, ilustr.
- [Jan Michał Rakowski], „Elementarz polski ...”, Grudziądz 1917. Wyd. Zakłady Graficzne W. Kulerskiego. [Wyd. 2], s. 24.
- [Jan Michał Rakowski], „Przewodnik do domowej nauki czytania i pisania na „Elementarzu polskim”, Grudziądz 1919. Wyd. Zakłady Graficzne W. Kulerskiego, s. ?

Zbiory:

- Biblioteka Jagiellońska, Kraków
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Raczyńskich, Poznań
- Biblioteka Śląska, Katowice
- Książnica Kopernikańska, Toruń.
- Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław
- Lwowska Biblioteka Naukowa, Lwów (Ukraina)
- Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań.

Ciekawe informacje:

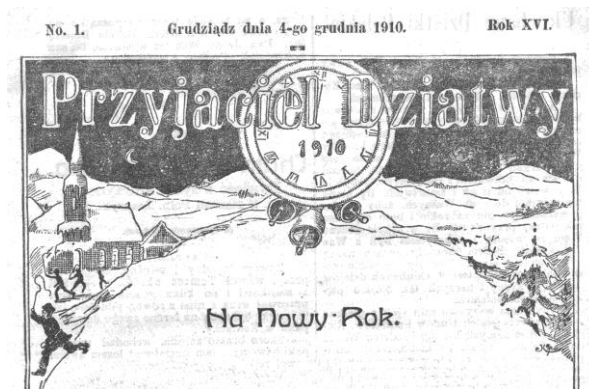
- „Balony – sterowce F. Zeppelina”, „PRZYJACIEL DZIATWY”, 1910, nr 18, 27 i 29 ...

Literatura:

- W. Frąckowiak, Pedagogiczne tendencje pomorskiej i kujawskiej prasy polskiej dla dzieci i młodzieży w latach 1891-1920, Bydgoszcz 1981, s. 155-187. Po s. 156: Fot. W. Kulerski, po s. 161: Fot. „Przyjaciela Działwy”. R. I. 1898, nr 11 z 31 III.
- W. Frąckowiak, Bibliografia polskiego czasopiśmiennictwa dla dzieci i młodzieży na Pomorzu pod zaborem pruskim (1865-1920), „ROCZNIK GDAŃSKI”, 1976, t. XXXVI [36], s. 193, poz. 3.

Wyjaśnienie: „Przyjaciel Działwy” [II], bezpłatny dodatek do „Gazety Grudziądzkiej”, wydawany był w latach 1922 – 1926. Tematykę jego kontynuował „Przyjaciel Młodzieży” (1929-1938).

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.